

Austatud prokurörid! Kallid külalised! Head kolleegid!

Mul on hea meel tervitada teid kõiki Eesti Vabariigi prokuratuuri 101. aastapäeval!

Küllap te loodate minult täna kuulda juriidilist mõminaräppi, millega peaprokurör soovitas tutvustada Eesti põhiseadust, aga seda ei tule – liiga vara veel! Möödunud aastal tähistati prokuratuuri 100. sünnipäeva nii pikalt ja põhjalikult, et täna on tarbetu hakata taas meenutama kogu seda sajandipikkust käänulist teed.

Küll aga on siin ilmselt sobiv hetk heita tahavaatepeeglist põgus pilk viimasele aastale ja miks mitte ka viimasele viiele aastale.

Kõigepealt aga lubage mul esitada teile üks mälumängu küsimus. Ma loen teile ette ühe endise justiitsministri tsitaadi ja teie ülesanne on ära arvata, kes ja millal on seda prokuröridele öelnud.

Tsitaat on selline: „Viimastel aastatel on prokuratuuri võtnud kiivalt oma tähelepanu alla ka poliitikud. Ja kindlasti ei ole see tähelepanu selline, nagu me seda sooviksime. Paljud inimesed, kes prokuratuuri ei tunne, püüavad seda ametit ja ametkonda kuidagi politiseerida ning avaldavad selleks ka tugevat poliitilist survet. Eks seda oli tunda ka käesoleval aastal, kui otsisin uut riigi peaprokuröri“ (tsitaadi lõpp).

Kes ära ei arvanud, neile olgu öeldud, et need on justiitsminister Andres Anvelt sõnad viis aastat tagasi prokuratuuri 96. aastapäeva peol, mis peeti natuke aega pärast seda, kui valitsus oli kinnitanud riigi uueks peaprokuröriks Lavly Perlingu.

Ma olen kindel, et kui ma oleksin täna täpselt neid samu viie aasta vanuseid sõnu siin oma nime all plagiaadina korranud, poleks keegi märganudki, et midagi on valesti.

Seega – viis aastat on möödas, aga mõne poliitiku suhtumises prokuratuuri pole justkui midagi muutunud, ehkki vahetunud on mitu valitsust.

Prokuratuuris seevastu on viimase viie aasta jooksul muutunud väga paljud asjad.

Kõigepealt muidugi on muutunud prioriteedid.

Tähtsaks on saanud toetada neid, kes on kuriteo läbi kannatada saanud, et nad ei kaotaks usku õigussüsteemi, et nad usuksid, et riik tuleb neile raskel hetkel appi.

Tähtsaks on saanud ka mõjutada kurjategijaid võimalikult tõhusalt, vastavalt sellele, mida nad korda on saatnud. Ühele piisab teraapiast, teisele tuleb aga kohtus taotleda väga pikka vangistust ja kriminaaltulu äravõtmist.

Senisest tähtsamaks on muutunud ka koostöö erinevate elualade ekspertidega, et kriminaalmenetlused oleksid võimalikult kvaliteetsed.

Mis on kõigi nende muudatuste tulemus?

Tehtud on palju, aga ma ei taha täna kogu teie piduõhtut sisustada töövõitude lõputu loeteluga. Seepärast nimetan ainult paar arvu, mis näitavad ilmekalt, mis on prokuratuuris muutunud selle aja jooksul, kui poliitikas pole justkui midagi muutunud.

Kui aastal 2015 kulus ühe kriminaalasja lahendamiseks keskmiselt 579 päeva, siis möödunud aastal kulus selleks 170 päeva – üle kolme korra vähem.

Kui aastal 2015 menetleti kauem kui neli aastat iga viiendat kriminaalasja, siis nüüd on selliseid kriminaalasju kõigest sajandik ehk üks protsent.

Nende näitajatega on Eesti esirinnas terves Euroopas ja jutt sellest, et prokuratuur menetleb kriminaalasju liiga aeglaselt on lihtsalt rumalus või laim.

Üheks oluliseks muutuseks on seegi, et viimastel aastatel on prokuratuuri üheks prioriteediks saanud võitlus lähisuhte vägivallaga ning selle ohvrite ja ennekõike laste kaitse. Peaprokurör isiklikult on olnud siin oluliseks eeskõnelejaks, kes on aidanud tõsta ühiskonna teadlikkust ning julgustanud ohvraid ja lapsi abi otsima ja vägivallast teatama. Samuti on prokuratuur ühes koostööpartneritega kasutusele võtnud töömeetodeid, mis tagavad vägivallaohvritele kiire ja tõhusa abi ning kurjategija kiire kohtu ette viimise.

Just koostöö kõige laiemas mõttes võiks olla üks märksõnu, mida prokuratuuri viimaste aastate arengust esile tõsta. Pean siin silmas koostööd nii konkreetsetes menetlustes, kui ka rahvusvahelist koostööd ning koostööd partnerasutustega, ekspertidega ja kohaliku kogukonnaga.

Prokuratuur on oma põhitöö kõrvalt väga aktiivselt kaasa löönud ka õigusloomes, seda nii kriminaalmenetluse kui ka karistusõiguse vallas. valdkonnas. Kuigi me ei tee seadusi ei prokuratuurile ega advokatuurile, vaid kogu rahvale, on mul väga hea meel, et prokurörid on alati olnud valmis kaasa mõtlema ja aitama.

Kui lisaks prokuratuuri prioriteetidele mainida ka mõnda justiitsministeeriumi eesmärki, siis selleks on kindlasti õiguskaare digitaliseerimine. Prokurörid on ka selles töös väga praktilisel tasandil kaasa löönud, arendades oma infosüsteeme ja aidates ette valmistada õiguslikke muudatusi. Ma olen veendunud, et parima tööriista prokuröridele saavad teha prokurörid ise – seepärast lubage mul tänada selle tõhusa abi eest kõiki prokuröre, kes on infosüsteemide arendamise meeskondades kaasa löönud.

Head kolleegid!

Kindlasti te tahate nüüd teada, mis saab edasi.

Ütlen ausalt, et kuni Lavly Perling oli peaprokurör, polnud mul ühtki teist kandidaati sellele ametikohale. Lootsin väga, et suudame koos peaministriga veenda ka kolmandat koalitsioonipartnerit EKREt tema jätkamist toetama. Kahjuks see ei õnnestunud.

Ma tänan Lavly Perlingut, et ta on sellises ebamugavas olukorras valmis jätkama oma senist tööd peaprokuröri kohusetäitjana. See näitab, et ta tõesti hoolib.

Ja ma kinnitan teile, et ka mina hoolin. Seepärast luban ma teile, et esitan uue peaprokuröri kandidaadi riigikogu õiguskomisjonile kooskõlastamiseks ja valitsusele kinnitamiseks võimalikult kiiresti, eesmärgiks on teha seda enne aasta lõppu.

Kuna uue peaprokuröri kandidaadi esitab valitsusele justiitsminister, mitte EKRE, siis kindlasti ei saa see olema poliitiline kandidaat, vaid ikka kogenud jurist, kolleegide poolt lugupeetud inimene ja oma ala asjatundja, kellel on eeldusi juhtida prokuratuuri sama tulemuslikult nagu seda on teinud Lavly Perling.

Naljaga pooleks võin öelda, et kandidaatidest ei tohiks kindlasti puudust tulla, sest prokuratuur on juuratudengite seas üks kõige hinnatumaid tööandjaid. Olla õiguse eriala üliõpilaste seas tänavu läbi viidud küsitluse tulemuste kohaselt 220 tööandja seas 8. kohal – see on erakordselt suur tunnustus teie kõigi tööle!

Aitäh teile ja head pidu!